

**Školitelský posudek na doktorskou práci Martiny Konečné:
“ Personality, social hierarchy and hormones in primates “**

Tento posudek je poněkud nestandardní, protože text byl napsán jak školitelem, který rád převzal formální vedení práce, tak především konzultantem S. Lhotou, který stál u zrodu náplně disertační práce a byl do ní zasvěcen mnohem hlouběji. Školitel proto nechává plně zaznít slova konzultanta a přidává jen to, že od bakalářských studií, Martina Konečná vyrostla na katedře v nepřehlédnutelného a nepostradatelného odborníka na chování zvířat, který je také úspěšný v pedagogické činnosti a postupně přebírá od školitele etologická praktika a letní etologickou školu.

Konzultant vidí její odborný vývoj následovně: Martina byla moje první studentka, takže pro ní asi víc než pro koho jiného platilo to, že se student učí od školitele a školitel od studenta. Už tak náročnou pozici pak měla ještě ztíženou kontroverzním tématem, které jsme společně vybrali. Obor výzkumu osobnosti u zvířat byl kolem roku 2000 stále ještě poměrně nový i na mezinárodním poli. Nicméně na našich katedrách zoologie v té době neexistoval prakticky vůbec, do jisté míry byl až tabu a Martina měla možnost přesvědčit se o tom na vlastní kůži při obhajobě své bakalářské práce. Tématem práce bylo literární review publikací o osobnosti u zvířat a návrh designu vlastního výzkumu. Martina se do literárního přehledu pustila s plnou vervou, ať už jde o objem shromážděné literatury anebo o důkladnost, s jakou ji zpracovala a porozuměla. Největší slabinou práce bylo zřejmě to, že téma a navržená metodologie nesedla oponentovi. A tak její obhajoba začala jedním z nejostřejších oponentských posudků toho dne. Reakce Martiny na oponentovy připomínky ale stačily k tomu, aby nejenže obhájila výborně, ale její výkon měli někteří dokonce za nejlepší toho dne. Pro mě to byl jeden z malých mezníků prosazení oboru psychologie osobnosti u zvířat u nás, hlavně metody dotazníků subjektivně posuzovaných pozorovatelem.

Diplomová práce Martinu postavila před řešení krizových situací úplně jiného druhu. Měli jsme v plánu společně se skupinou dalších studentů odjet do Indie a pracovat na několika diplomových pracích i na mojí vlastní disertaci. Šlo o lokalitu, na které jsem před tím strávil tři roky, takže se všechno zdálo být v pohodě. Krize přišla ve chvíli, kdy jsem nedostal povolení k výzkumu v Indii, tak jako několik dalších týmů, které v Indii působily před rokem 2000. Zatímco ostatní primatologové své projekty přesunuly do Nepálu, Thajska a na Madagaskar, my jsme se pustili do marného boje. Studenti odjeli do Indie s turistickými vizeny a já jsem odjel zkoušet štěstí na indické ambasádě v Pekingu a poté v Kathmandu - bezvysledně. Martina tím pádem data sbírala společně se čtyřmi dalšími dobrovolníky, kteří byli v Indii většinou poprvé a s primáty nikdy nepracovali, zatímco já jsem byl v Nepálu (kde právě maoistické hnutí usilovalo o sesazení monarchie) v jednu chvíli až měsíc mimo přístup k Internetu. I tuhle opravdu velkou krizi Marina i ostatní nakonec zvládli a během půl roku nasbírali úctyhodný soubor dat, se kterým se z Indie vrátili. Martina se pak bravurně ujala analýzy dat (ve spolupráci s humánními psychology) a po dokončení magisterského studia sepsala první ze svých článků, který byl velmi rychle opublikovaný v časopise *Journal of Comparative Psychology*. V té době už se Martina intenzivně věnovala i organizační a pedagogické práci na fakultě, pomáhala s organizací konferencí, postupně přebírala i některé moje kurzy a v roli konzultanta mi hodně usnadnila vedení některých mladších studentů.

Na disertaci už pod mým vedením Martina formálně pracovat nemohla, protože mě s vlastním studiem dobíhala a na postgraduální studium nastoupila ještě před mojí vlastní doktorandskou obhajobou. Dál jsem tedy pokračoval už jen v roli

konzultanta. Nebylo už to ale příliš zapotřebí, protože v té době už Martina pracovala prakticky zcela samostatně, jen s příležitostnými konzultacemi. Své téma rozšířila o oblast behaviorální endokrinologie, které zahrnuje neinvazivní sběr a laboratorní analýzu vzorků trusu. Naše původní představa byla pokračovat ve výzkumu hulmanů posvátných. Situace v Indii se ale bohužel nezlepšila, výzkum primátů tam ustrnul a získat povolení k PhD primatologickému výzkumu, spojeném s vývozem biologických vzorků, je už dnes v Indii prakticky nemožné. Martina si nakonec ve spolupráci s vídeňskou univerzitou zvolila k výzkumu novou lokalitu a nový druh, makaky magoty na Gibraltar. Tam už byla moje role opravdu jen minimální, moje týdenní návštěva Gibraltar pro mě byla spíš jen příjemná dovolená. Martina už tehdy organizovala většinu laboratorního i terénního výzkumu, stejně jako i většinu práce s daty, a školila vlastní studentku. Její jméno už ostatně v té době zdaleka nebylo neznámé ani v mezinárodní primatologické komunitě, pomáhala i s organizací jednoho z mezinárodních symposií věnovaných výzkumu osobnosti u zvířat. Na posledním podobném sympoziu, tento týden v japonském Kyótu, sice Martina nebyla, slova velké chvály na její adresu tu ale padla.

Na obhajobu její doktorské práce se bohužel nemohu dostavit. V každém případě ale nevidím jediný důvod, proč bych práci Martiny Konečné neměl doporučit k úspěšné obhajobě. Obhajoby se ale s největší pravděpodobností osobně účastní školitel a ten se s pohledem konzultanta zcela ztotožňuje a rovněž disertační práci doporučuje k obhajobě.

Kyóto, 19. září 2010

Stanislav Lhota

Mgr. Stanislav Lhota, PhD.,
Konzultant - Katedra zoologie, Přírodovědecká fakulta JU v Českých Budějovicích

České Budějovice, 22. 9. 2010

Doc. RNDr. František Sedláček, CSc.

Školitel - Katedra zoologie, Přírodovědecká fakulta JU v Českých Budějovicích